

A BOLOGNAI FOLYAMAT ÉS AZ EURÓPAI FELSŐOKTATÁSI TÉRSÉG

A bolognai folyamat célja az **Európai Felsőoktatási Térség** (EFT) létrehozása, az európai felsőoktatás versenyképességének, vonzerejének, átláthatóságának és átjárhatóságának növelése, a mobilitás ösztönzése, az oktatás minőségének fejlesztése. Az Európai Felsőoktatási Térségben bevezetett eszközök révén lehetővé válik, hogy **a hallgatók a felsőoktatás minden szintjén elismert végzettséget szerezzenek**, és az így szerzett képesítésekkel és fokozatokkal **a térségben bárhol tudjanak további tanulmányokat folytatni**, illetve **végzettségüknek megfelelő munkakörben elhelyezkedni**. Az EFT eszközeinek és rendszereinek kialakításakor a szakértők arra is törekednek, hogy azok **a világ más részeinek felsőoktatási rendszereivel is kompatibilisek** legyenek.

A bolognai folyamat az Európai Felsőoktatási Térség létrehozását, illetve azt követő fejlesztését célzó európai kormányközi együttműködés – az aláírók önkéntes politikai kötelezettségvállalása – formájában zajló felsőoktatási reform-folyamat.

A folyamat négy EU tagállam oktatási minisztereinek korábbi kezdeményezésére 1999-ben indult, amikor 29 ország – köztük Magyarország – oktatási miniszterei aláírták az ún. **Bolognai Nyilatkozatot**. A folyamat eredményeként 2010-re kialakult egy nemzetközi együttműködésen és a felsőoktatási intézmények közötti kapcsolatokon alapuló **Európai Felsőoktatási Térség**, amelynek azóta már 48 ország tagja, földrajzi kiterjedése pedig Izlandtól a Bering Tengerig terjed. A 48 tagországban **4000-nél több felsőoktatási intézmény** működik. A folyamat irányítását a **Nemzetközi Bologna Csoport** (Bologna Follow-Up Group, **BFUG**) látja el, amit a miniszterek hívtak életre és minden tagország képviselteti magát benne. A tagországokon kívül a Csoport egyenjogú tagja az Európai Bizottság, tanácskozási joggal részt vesz benne az Európa Tanács, a UNESCO, valamint a felsőoktatási intézmények, a hallgatók, a felsőoktatásban dolgozó oktatók és kutatók, a munkaadók és a minőségbiztosítási ügynökségek képviselői. A közös döntéseket a korábban kettő, mostanában inkább három évenként megrendezett **miniszteri találkozó** hagyja jóvá. Magyarországon a reformok bevezetése 2006-ben kezdődött, és a legtöbb vonatkozásban már befejeződött. A reformok előzményeiről és kezdeti történetéről bővebb információ található a következő webcímen:

http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_hu.htm

Az EFT reformjának **célja**, hogy az európai felsőoktatási rendszer – a tagállamok felsőoktatási hagyományainak megőrzése mellett – a térségen belül mind szerkezetét, mind működését tekintve összehangolt legyen, lehetővé téve **tanulmányok folytatását a megfelelő képességek, készségek megszerzése és elismertetése után bárhol a**

térségben, valamint a térségben kiadott **diplomák, végzettségek elismerését**, ezzel a **diplomások munkába állását a térség bármely országában**. Ezt a célt a következő **eszközök** alkalmazásával kívánják elérni.

- Egységes, átfogó **Európai Képzési Keretrendszer**, amelyhez minden tagország kidolgozza a saját képzési keretrendszerét olyan formában, hogy **a képzési szintek egymásnak egyszerűen megfeleltethetők legyenek**.
- Egységes, **háromciklusú felsőoktatás**, amelynek részei az egymásra épülő **alapképzés** (illetve a **rövid ciklusú képzések**), a **mesterképzés**, valamint a **doktori képzés**. (Az alapképzés utáni fokozat a „bachelor” – **B.A.** vagy **B.Sc.** –, a mesterképzés utáni a „mester / master” – **M.A.** vagy **M.Sc.** –, a doktori utáni a „doktor” – **Ph.D.** A rövid ciklusú felsőfokú képzések után Magyarországon egyelőre nem jár fokozat, csak oklevél.)
- Minden ciklusban **tanulmányi kimenetekben megfogalmazott kreditalapú képzés**. A kreditek **az európai kreditviteli rendszer** (ECTS; European Credit Transfer System) alapján számíthatók át. A diplomákhoz részletes **diplomamelléklet** jár, amely a **kimeneteli követelményeket** és az elvégzett krediteket is tartalmazza.
- Korszerű **pedagógiai és oktatástechnológiai módszerek** alkalmazása, **hallgatóközpontú tanulásszervezés**.
- A **munkáltatók és munkavállalók, valamint a hallgatók bevonása** a tanulmányok tervezésébe annak érdekében, hogy a végzettségek, képességek és a végzetek tudása megfeleljen a munkaerőpiac elvárásainak, így a friss diplomások elhelyezkedési esélyei javuljanak.
- Az oktatás minden szintjén az egész EFT-re érvényes **egységes minőségbiztosítási rendszer**, amely lehetővé teszi az **átlátható képzést** és az azonos minőségű diplomák kölcsönös bizalmon alapuló elismerését.
- A fentiekben alapuló **nagyfokú mobilitási lehetőség** felsőoktatási intézmények, oktatási formák és ágazatok, valamint országok között. Beleértendő a **térségben bárhol megszerzett kreditek elismerése** és az **élethosszig tartó tanulás** lehetősége is. Az oktatók és más alkalmazottak mobilitásának ösztönzése.
- A felsőoktatási intézmények **nemzetközi együttműködésének** előmozdítása **közös képzések** különböző formáinak létrehozása révén.
- **Kormányzati felelősség** a felsőoktatási intézmények és képzések **megfelelő finanszírozásában**.
- **Egyenlő esélyek** biztosítása felsőoktatási tanulmányok folytatására **a társadalom minden rétege, csoportja számára**.